

Ὁ Καλέμης τὸ 1884 συμπληρώνει τὴν εἰκόνα: εἶχε ναὸν τοῦ ἁγ. Γεωργίου· οἱ μόνιμοι κάτοικοί του, περὶ τὰς 160 οἰκογενείας, συνετήρουν σχολεῖον ἀλληλοδιδασκικὸν διὰ τὰ 70 παιδιὰ των, ὑπὸ τὸν πάλτην τοῦ ναοῦ, διδάσκοντα ἀντὶ 26 λ. Τ. ἐτησίως, ποὺ προήρχοντο ἀπὸ τὸ ἐνοίκιον τῶν κοινοτικῶν κτημάτων.

Διὰ τὰ ἐξασφαλισθῆ ὅμως ἡ καθαριότης τῆς ὑδρεύσεως τῆς Κ]λεως καὶ διότι οἱ Τοῦρκοι πάντοτε ἐφοβοῦντο τὴν ἐκεῖθεν δηλητηρίασιν τῶν ὑδάτων τῆς Κ]λεως ἀπὸ τοὺς χριστιανούς, ἐξεκένωσαν τὸ Βελιγράδι τὸ 1894. Οἱ κάτοικοί του ἀπεξημιώθησαν ἐπὶ Χαμίτ κ' ἐγκατεστάθησαν εἰς τὸν Πύργον καὶ τὰ πέριξ. Τὸ 1909 οἱ ἐρειπωμένοι τοῖχοι τοῦ ναοῦ του εἶχον ἤδη κυκλωθῆ καὶ ἀποκρυβῆ ἀπὸ τὴν πυκνοτάτην βλάστησιν τοῦ δάσους. Ἐκτοτε τὸ χωρίον ἔπαυσε νὰ ὑφίσταται.

Γαλατάρια

10.— Γαλατάρια¹⁾ τουρκ. Αβδζελάρκοι, ἦτοι Κυνηγοχώρι. Ἀλ-
λοτε κώμη βυζαντινὴ κατὰ τὸν 11^{ον} αἰ. φαίνεται ἀπετέλει τιμάριον
τοῦ πλουσίου Γαλάτου, ἐξ οὗ ὁ χρονολόγος Θεοφάνης περιγράφων τὸν
τρομερὸν χειμῶνα τῆς Κ]λεως τὸν 163, βεβαίαι ὅτι ἡ θάλασσα ἐπάγωσε
«... καὶ ἀπὸ τῆς Χρυσουπόλεως ἕως τοῦ ἁγ. Μάμαντος καὶ τῶν Γαλά-
του ἀκωλύτως διὰ ξηρᾶς ἐβάδιζον».

Τὸ νῦν χωρίον, ΒΔ τοῦ ἁγ. Στεφάνου κείμενον καὶ πλησιέστατα
τῶν Φλωρίων, ἀπέχει τῆς παραλίας τῆς Προποντίδος περὶ τὰ 20' τῆς
ὥρας. Λεῖψανα τοῦ βυζαντινοῦ κάστρου του ἐσφύζοντο εἰς τὴν μικρὰν
πλατεῖάν του μέχρι τοῦ 1912 ὡς καὶ ἔχνη παλαιοῦ βυζαντινοῦ κοιμη-
τηρίου.

Ἱστορικὰ σημεῖα τοῦ βίου τῶν Γαλαταρίων συνεκέντρωσεν ὁ ἀκατα-
πόνητος σεβαστὸς φίλος κ. Μ. Γεδεών²⁾ τὴν 28[11]757 ἠθλησεν ἐδῶ ὁ
Ἰωάννης «ὁ ἀπὸ Γαλαταρίων» ἐπὶ Κωνσταντίνου Κοπρωνύμου. Κατὰ
τὰ μέσα τῆς 14^{ης} ἑκατ. τὰ Γαλατάρια καὶ τὰ παρακείμενα Φλώρια ἦσαν
ἐπαύλεις τοῦ ἄρχοντος Νικολάου, ποὺ εἶχεν ἐδῶ τὰ μεταστάσιμά του.
Αὐτὰ καὶ ὁ ἁγ. Στέφανος τὸν 15^{ον} αἰ. εἶχον κατοίκους καὶ ὀνομάζοντο
χωρία. Ὁ κ. Γεδεών ἀνεῦρεν ἐνεπίγραφον μαρμάρινον ἀνάγλυφον, εἰκο-
νίζον, ἐν μέσῳ στεφάνου, τὴν Θεοτόκον, βαίνουσαν ἐπὶ τῶν τειχῶν.

Τὸ 1727 «ὁ Δέρκων καὶ Νεοχωρίου» Νικόδημος³⁾, μὲ συνεισφορὰς

1) Ὁμώνυμον χ. ἔχει ἡ ἐκκλ. μητρόπολις Καλλιπόλεως.

2) Γ ε δ ε ὡ ν, Θρακῶα κέντρα, «Θρακικά», 7ος 1936, σ. 5—34.

3) Ξ. Σ ι δ ε ρ., Μητρόπ. Δέρκων, Κ]λει 1932, σ. 11.

2^η Αθηνάϊον
Γαλατάρια:

Θρακικά
τ. 1936
σ. 187-190

τῶν γύρω χωρίων, ἀνφοδοῶν ἐκ θεμελίων τὰς ἀρχαίας ἐκκλησίας τῶν χωρίων του Φλωρί(ων) καὶ Γαλαταρίων.

Τὸ 1877 ἡ κοινότης ἐξέδωκε χάριτινα νομίσματα «ἀντικαταστατικά» ἢ «παράδες τῆς ἐκκλησίας» τῆς τῶν Ταξιάρχῶν ἀντίτυπον σῶζεται τῶν 5 παράδων.

Τὰ Γαλατάρια ἀπετέλουν ὥραϊαν ἐαρινὴν ἐξοχὴν καὶ ἦσαν πέρασμα τῶν κυνηγῶν, οἱ ὅποιοι κατὰ τὰ ξεκουράσματά των ἐσιγοτραγονδοῦσαν εἰδικὰ δίστιχα ὅπως αὐτό:

Ὁ σκύλος ψάχνει μέσ' στὰ χορτάρια,

Ἀγαπῶ μιάνα στὰ Γαλατάρια . . . ,

Τὸ 1884¹⁾ τὸ ἀπετέλουν 45 οἰκογένειαι ἑλληνικαί εἶχον μικρὸν σχολεῖον μὲ 25 νήπια ὑπὸ τὸν ἱεροψάλτην, ἀντὶ λ. Τ. 23 ἐτησίως διδάσκοντα καὶ πληρωνόμενον ἀπὸ τὸ πλεόνασμα τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ταμείου καὶ τὸ εἰσόδημα τοῦ κοινοτικοῦ πανδοχείου.

Περὶ τὸ 1890, ὅταν ἐνεργεῖα τοῦ ἀειμνήστου Ἀναστ. Σταμούλη, ἀπέτυχεν ἡ προσπάθεια τῶν Ρώσων ν' ἀγοράσουν ἔδαφος καὶ νὰ ἐγκατασταθῶν παρὰ τὴν Σηλύβριαν, αὐτοὶ ἐστράφησαν πρὸς τὰ Γαλατάρια, ὅπου ἔκτισαν μοναστήρι 2) ἀνδρῶν, πράγματι ὁμως ρωσικὸν φρούριον εἰς τὰ πρόθυρα τῆς Κίλεως. Εἰς τὰς ὑπογείους κρύπτας του περισυνελέγησαν νεκροὶ τοῦ ρωσοτουρκικοῦ πολέμου, ἐνθ' εἰς τὰς αἰθούσας καὶ τὸν θαυμάσιον κήπον του ἐγίνοντο δεξιότητες καὶ προσεφέροντο πολυτελέστατα τέτια. Ἐντὸς ὀλίγου ὁργανώθη καὶ σχολεῖον ὑπὸ τὴν δῆσιν τῆς ἀδελφῆς τοῦ ἡγουμένου, ποὺ ἐλειτούργει ἐντὸς τῆς μονῆς καὶ ἐδοκιμάζετο ὁ ἐκσλανισμὸς τῶν πτωχῶν ἀγροτῶν, πρὸς τοὺς ὁποίους προσεφέροντο εἶδη ρονχισμοῦ καὶ ἄλλα. Τόση δὲ βαθμυδὸν ὑπῆρξεν ἡ δρᾶσις τοῦ ρωσικοῦ αὐτοῦ κέντρου ἐνεργείας, ὥστε τὸ 1908 ἡ ἀγανάκτησις τοῦ λαοῦ προεκάλεσε σοβαρὰν κίνησιν κατὰ τῆς ἀδρανεῖας τοῦ τότε Δέρκων Καλλινίκου καὶ ἡ σιωπηρὰ κατ' ἀρχάς ἀντίδρασις τῶν ἐντοπίων, ἐξεδηλώθη ἔπειτα φανερά, ἰδίως ὅταν ἐγνώσθη ἡ ἴδρυσις ρωσικοῦ ἡμιγυμνασίου εἰς Τσανάκτσαν παρὰ τὴς Καστανιές, μὲ συσσίτιον διὰ τοὺς ἐκ τῶν γύρω χωρίων ἐρχομένους μαθητάς του καὶ ρωσικῆς ἱερατικῆς σχολῆς εἰς ἄγ. Στέφανον, 1908—1911. Τὸ χωρίον εἶχε τότε περὶ τὰ 80 σπίτια.

1) Δ. Κ α λ έ μ η, Ἡμ. Ἀνατολῆς, 1886, σ. 135.

2) Ὑπὸ τὸ πνεῦμα τῆς ρωσικῆς ἐκκλησιαστικῆς κινήσεως, ἡ ὁποία ἐπὶ αὐτοκρ. Ἀλεξάνδρου Γ' 1881—94, ἴδρυν καὶ συνετήρει δημοτικά σχολεῖα ὑπὲρ πίστεως καὶ ρωσικοῦ πατριωτισμοῦ, τὸ Ρ. Μοναστήρι τῶν Γαλαταρίων ὑπὸ τὸν ἡγούμενόν του Παῦλον, νεαρώτατον, διενήργει πολυδάπανον προπαγάνδαν, μέχρι τοῦ 1912.

Εἶναι δὲ ἀληθὲς ὅτι 5—6 χωριά, οἰκονομικῶς ἄγονα διὰ τὴν Μητρόπολιν, εἶχαν ἐγκαταλειφθῇ τελείως εἰς τὴν τύχην των, χωρὶς ἱερέα καὶ διδασκάλισσαν. Αὐτὰ παρεσύρθησαν ἀπὸ τὴν βουλγαρικὴν προπαγάνδαν, καὶ ἔγιναν σχισματικά.

Οὕτω, Ὀκτώβρ. 1908, ἰδρύθη ἡ Φιλεκπαιδευτικὴ Ἀδελφότης Γαλαταρίων¹⁾ μετ' ἐπιδόξου ἀπὸ δύο ἐντοπίους, δύο Ἀγιοστεφανιώτας καὶ δύο Μακροχωρίτας, μετ' σκοπὸν, κατὰ τὸν ἐντυπον κανονισμόν «τὴν χειραφέτησιν τῆς ἀμειγυῖς ἑλλ. ὀρθοδόξου κοινότητος ἀπὸ ξένης ἐπιρροῆς καὶ κηδεμονίας καὶ συντήρησιν τῶν σχολείων», τὰ ὅποια ἐνισχύθησαν σημαντικὰ οἰκονομικῶς καὶ ἠθικῶς. Μετ' αὐτὰς ἐνεργείας δὲ τῆς Ἀδελφότητος καὶ τὴν ἐπὶ τόπου μετέβασιν τοῦ κ. Νικ. Τ. Παπαδημητρίου, ἀντιπροσώπου τῆς «Ἑπτάδοξ» Μακροχωρίου, κατορθώθη ἡ προσδοκωμένη ἐπαναφορὰ εἰς τὴν Μητρόπολιν τῶν τριῶν ἐκ τῶν ἀποσχισθέντων καὶ ἡ ἐγκατάστασις εἰς αὐτὰ διδασκαλιστῶν, πληρωνομένων ὑπὸ τοῦ συλλόγου τοῦ Μακροχωρίου «Κοραῖ».

Τὸ χωρίον εἶχε τότε νηπιαγωγεῖον καὶ ἀρρεναγωγεῖον, τῶν ὁποίων τὸ οἶκημα ἐπεσκευάσθη· ἰδρύθη δὲ καὶ παρθενγωγεῖον εἰς ἐνοικιασθεῖσαν οἰκίαν. Βιβλία καὶ γραφικὴ εἴλη ἐχορηγοῦντο δωρεάν, καθὼς καὶ ὑποδήματα εἰς τ' ἀπορώτερα παῖδιά. Ὁ διδάσκαλος ἐπληρώνετο πρὸς 350 γρόσια, εἶχε κατάλυμα καὶ θεομάνσιν συγχρόνως· ἡ δὲ διδασκάλισσα πρὸς 200 γρόσια μετ' ἀνέκτατον κατάλυμα καὶ θεομάνσιν ὁμοίως δωρεάν.

Ἐκ τῶν διδασκάλων Γαλαταρίων εἶναι γνωστοὶ ὁ Νήφων Σοβατζόγλου, ἱεροψάλτης, τύπος χωμικός, 1907—8· ὁ Μακρῆς 1908—9· καὶ τὸ 1909—11 ὁ τέως ἐν Σαφρῶν διδάξας. Διευθύντρια τοῦ παρθενγωγείου, ἀπὸ τοῦ 1907, ἡ ἐκ Λαοδανελλίων, ζαπτις Ματρώνη Β. Σταυροπούλου, ἡ ἐνθουσιώδης ἐργασία τῆς ὁποίας εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν διάλυσιν τοῦ νηπιαγωγείου, ποῦ ἐλειτούργει ἐντὸς τοῦ ρωσ. μοναστηριοῦ. Κατὰ τὸν μεγάλον πόλεμον οἱ Τούρκοι ἔκαυσαν τὸ μοναστήρι, μετ' βόμβαν, ἡ ὁποία ἀνέσκαψε καὶ τὰ θεμελίαια του.

Ἡ ἀδελφότης ἐνίσχυνε οἰκονομικῶς καὶ τὸ σχολεῖον τοῦ πλησίον χωρίου Καλλιῶ. Οἱ Γαλαταριανοὶ ἐβεβαίωσαν ὅτι πρὸ πολλῶν ἐτῶν εἰς τὸ χωριὸ των κατοικοῦν Ἰουδαῖοι.

Βορείως τοῦ ρωσικοῦ μοναστηριοῦ τῶν Γαλαταρίων ἐξετείνετο το-

1) Τὸ Συμβούλιον τῆς Ἀδελφότητος ἀπετέλεσαν οἱ Γαλαταριανοὶ Ἐπαμ. Πετρίδης καὶ Παῦλος Γεωργίου, οἱ Ἀγιοστεφανιώται Ἐμμ. Μεταξᾶς πρόεδρος, καὶ Νικ. Γεωργιάδης, καὶ οἱ Μακροχωρίται Γ. Γεωργαντόπουλος, ταμίης, καὶ Νικ. Εὐτυχίδης, γραμματεὺς καὶ ψυχὴ τῆς κινήσεως. Τὰ ἔντυπα διπλότυπα τῶν μελῶν τῆς Ἀδελφ. ἔφερον τὸ τοῦ Πλουτάρχου «Παιδεία γὰρ τῶν ἐν ἡμῖν μόνον ἀθάνατον καὶ θεῖον». Τὴν ἐπέτειόν της ἡ ἀδελφότης ἐώρταζε πανηγυρικῶς.

ποθεσία ἔρημη, τὰ Καμπανάρια, ἐπὶ ὄροπεδίου, ὀφείλουσα ὥσως τὸ ὄνομά της, κατὰ ἐρμηνείαν τοῦ ἐπὶ τριακονταετίαν τακτικοῦ κυνηγοῦ τῶν περιοχῶν αὐτῶν κ. Ἀγγέλου Ἰωαννίδου, εἰς τοὺς διασπάρτους καὶ εἰς σχῆμα καμπάνας γύρω λόφους της. Τὰ Καμπανάρια ἦσαν σπουδαιότατον πέρασμα ὀρευκιῶν.

Οἱ Γαλαταριανοὶ ἐσκορπίσθησαν ἤδη εἰς τὴν Ἑλλάδα, μετὰ τὸ 1924, εἰς τὸ Μοσχάτον καὶ τὸν Ποδονίφτην καὶ ἄλλοι.

Γενὶ Μαχαλῆς

11.— Γενὶ Μαχαλῆς = νέα συνοικία· παράλιος ἐπὶ τοῦ Βοσπόρου, βορείως τοῦ Μπουγιούκ δερέ, κατὰκείτο ἀπὸ ψαράδες καὶ ναυτικούς χριστιανούς καὶ πολλοὺς ἀποζῶντας ἀπὸ χειρωνακτικῆς ἐργασίας.

Ἐπὶ Γυλλίου¹⁾, 1550, ἐλέγετο Σκλητρίνα ἀπὸ τῶν παρὰ τὸν ποταμὸν σκλήθρα (aunes) ὥσως, συμπεραίνει ὁ Βυζάντιος. Εἶχε ναὸν τοῦ Προδρόμου, θαυματουργόν, κρημνισθέντα κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ἐπαναστάσεως ἀπὸ τοὺς δοκίμους τοῦ πυροβολικοῦ τῶν πλησίων φρουρίων, Τάμπια-για-μακλαρύ, ἀνεκτίσθη δὲ πρὸ τοῦ 1862 εὐνοχωρότερος. Πλησίον τοῦ χωρίου χύνεται ὁ χεῖμαρρος Σκληθοίνας, πηγάζων ἀπὸ τὴν κοιλάδα, ἡ ὁποία εἰς τὰ πεδινὰ εἶχε λειβάδια καὶ ἀμπέλια, εἰς τὰ ὄρεινά, δυτικώτερα, κερασιές καὶ θαυμασία ἄλλα ὀπωροφόρα· εἰς δὲ τοὺς δρυμοὺς ἐτρέφοντο ἐλάφια, ἀγριοχοῖροι καὶ ἄλλα ἀγριμαῖα. Ἀπὸ τὸ πλησίον λειβάδι Παζάρ μπασή ὁ περίπατος φέρει εἰς τὸ τέλος τῆς κοιλάδος εἰς τὸ ἄλσος τῶν Καστανεῶν, ὅπου τὸ περὶφημον Κεστανὲ σογιού, καὶ ὄχι μακρὰν ἀναβρύζει τὸ Φυντικ σογιού, τέρμα ἐπίσης ἄλλου περιπάτου.

Ἀπὸ τὸν Γενὶ Μαχαλὲ ἀρχίζον τὰ ὄχυράματα τοῦ βορείου στομίου τοῦ Βοσπόρου· τὸ 1626, ἐπὶ Μουράτ Δ', ἄλυσος ἔκλειε τὰ Στενὰ διὰ τὸν κίνδυνον τῶν Κοζάκων· τὸ 1628 ἐκτίσθησαν φρούρια, ὥς καὶ τὸ 1783 ἀπὸ τὸν γάλλον ὀχυρωματοποιὸν Toussaint.

Ὁ Καλέμης τὸ 1884 συμπληρώνει: περὶ τὸν ναὸν τοῦ Ἀγ. Ἰωάννου ἕμενον 130 οἰκογένειαι ὀρθοδόξων, μὲ σχολεῖον μικτὸν δημοτικὸν μὲ 100 μαθητάς, μετὰ τῶν ὁποίων ὑπῆρχαν καὶ μερικὰ κοράσια, ὑπὸ δύο διδασκάλους, συνυπηρετοῦντας καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ὁ μὲν ὡς ἱεροδιάκονος, ὁ δὲ ὡς βοηθός του εἰς τὴν σχολὴν καὶ ἀριστερὸς ψάλτης εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Τὰ σχολεῖα συνετηροῦντο ἀπὸ τὰ ἐνοίκια μαγαζίου, οἰκίας, καθὼς καὶ τοῦ «παζάρ καϊκιού» τῆς κοινότητος. Παλαιότερον τὸ χωρίον

1) Πέτρος Γύλλιος (Gyllius ἢ Gilles), Γάλλος φυσιοδίφης, 1490—1555 ἐπὶ Σουλεϊμάν Β' ἐπισκεφθεὶς τὴν Κίλιν ἔγραψε «De Bosporo Thracio libri tres», «De topographia Constantinopoleos κλπ.» βιβλία 4, Λυὼν 1561—62.